

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.

Scrisorile ne trimiteți să se primească. Manuscrisurile nu se restituie.

Biroaurile de anunțuri: **Brașov**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.

Inserate mai primești în Viena: *H. Moser, Haasenstein & Vogler (Öff. Anst.)*, *H. Schalek, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppel, J. Donnerberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Reklam-Bureau*; în Frankfurt: *G. L. Dambé*; în Hamburg: *A. Steiner*.

Prețurile inserțiilor: o serie armonioasă pe o coloană 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.

Reclame pe pagina a III-a o serie 16 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

"Gazeta" este în să-oare și abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci. Se primumă la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colector.

Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 53.

Brașov, Luni-Marti, 9 (21) Martie

1893.

Brașov, 8 (20) Martie

În nice momente foarte critice republica franceză a pierdut pe unul dintre bărbații săi de stat cei mai apți și cu caracter integru.

"Mărtea lui Jules Ferry" — dize vice-președintele senatului — este o pierdere imensă pentru Franța; el și-a dedicat totă viața apărării libertății publice, mării Franței și estinderii teritoriului ei, precum și desvoltării și liberării spiritului omenesc.

Abia trecură câteva săptămâni, de când Jules Ferry a fost ales președinte al Senatului. Criza actuală, provocată de scandalosul proces de corupțiune Panama, a adus erăși la ivelă pe acest bărbat de stat, după ce a trăit opt ani de zile retras și aproape uitat.

După căderea lui Grevy, cel mai însemnat candidat la alegerea de președinte al republicii în 1887 a fost Jules Ferry. Dér n'a putut reuși, căci adversarii săi, boulangiștii și radicalii, puseseră toate în mișcare spre a împiedeca alegerea lui și pregătiseră chiar și o răscolă în Paris, în casă când congresul l'ar alege. Vădându Ferry acesta, a stăruit ca aderenții săi să voteze pentru actualul președinte Carnot.

Jules Ferry a fost dela 1879 mulți ani ministru de instrucțiune publică, apoi ministru-președinte. În timpul acesta el a săvârșit mari și însemnate reforme pe tărâmul învățământului și pe tărâmul bisericesc. Reformerile lui însă i-au atras ura conservativilor și a clericalilor, cari s'au opus legilor școlare introduse de el și cari nici aji nu-i pot ierta "infamia", că a gonit din țară pe Iesuiți. Aceștia s'au întors erăși pe altă poartă, dér ura în contra lui Ferry a rămas.

Mult a fost combătut Ferry, mai ales de către radicali, din cauza expedițiunii Tunisiane, și Tonkingene, care a fost inițiată și condusă de el. Îl numiau ironic "Tonkingesul". Adversarii săi susțineau, că războiul dela Tonking a causat Franței numai vârsare de sânge și jertfe zadarnice și n'a contribuit întru nimic la înălțarea gloriei sale. Astăzi însă după mărtea lui Ferry, recunosc și foi monarchiste ca "Figaro", că totuși Tonkingul și Tunisul, cu toate jertfele, au adus Franței mari avantaje întărindu-i poziția maritimă.

Spre a face posibilă acțiunea republicii în Tunisia și Tonking Ferry a căutat să întreprină, cât se poate mai pacifice și mai normale relații cu Germania, și acesta i-a succedut, pe câtă vreme a fost la cârmă. Tocmai această parte a politicii sale, care pretindea să se lase deocamdată la o parte ideile de revanșă, până ce se va consolida republica, au contribuit la aceea ca el să devină

nepopular; ér după-ce în Ianuarie 1885 oștirea franceză din Tonking a suferit un desastru, Ferry fu silit să se retragă dela guvern între strigătele "jos cu Prusia-nul!"

Și după retragerea sa dela guvern stăru Ferry, ca șef al oportuniștilor, pentru validarea politicii sale. Mai ales uneltirile boulangiste au întâmpinat din parte-i o crâncenă opoziție și el și a contribuit mai mult la desastrul generalului Boulanger, precum și la aceea, ca radicalii să nu ajungă la putere. Urmarea a fost, că la alegerea de președinte al republicii în 1887 toate acele partide se uniră și împiedecară alegerea lui.

Acum republica vădându-se strimtorată în urma crizei Panama, majoritatea oportunistă din Senat erăși și-a îndreptat privirile asupra lui Ferry și l'a ales președinte al Senatului. Deja se șoptea, că la alegerea viitoare de președinte al republicii, ce se va face peste puțin, Ferry va fi din nou candidat.

Mărtea nemilosă a făcut însă sfârșit speranțelor, ce le aveau Senatorii franceși din majoritate în capacitatea, energia și probitatea lui Ferry. Republica franceză, care, mai ales în momentele de față, nu prea posedă mulți bărbați de stat de calibrul și de valoarea lui Ferry, îndură prin acesta o mare și simțită pierdere.

In interesul istoriei noastre naționale.

Cu numărul de astăzi al "Gazetei" începem a publica un Cestiunariu lucrat de d-lu Nic. Densușianu pentru adunarea tradițiilor istorice și pentru cunoșterea anticităților din țările locuite de Români.

D-lu Nic. Densușianu se ocupă de mai mulți ani cu cercetări adânci despre originea și istoria vechiă a poporului român așezat la nordul Dunărei de jos și în Peninsula balcanică. În special cercetările d-sale se referă la epoca cea depărtată și obscură a poporului român dela colonizarea lui în țările Daciei și până la anul 1400 și la căutarea și stabilirea patriei de unde sunt aduse coloniile agrare ale țărilor locuite de Români.

Dér înainte de a pași la redactarea definitivă a acestei mari lucrări, d-lu N. Densușianu a crezut, că este bine, ba chiar necesar, ca să cerceteze ce fel de reminiscențe istorice s'au mai păstrat până astăzi în casele țăranilor români despre epocile cele depărtate ale nămului nostru, și anume, ce fel de tradiții istorice se mai află și aji în poporul român din timpul de când împăratul Traian a purtat războiu cu Dacia, din timpul de când țările aceste erau supuse im-

păraților romani, din timpul după ce legiunile romane au fost retrase din Dacia Traiană și din timpul invaziunii barbarilor, tradițiunii, cari până astăzi nu s'au cercetat de loc. Astfel voiesc să străbată pe toate căările posibile până la cele mai întunecose epoce ale poporului român.

Pentru a aduna tradițiunile istorice vechi, ce există în poporul român, d-lu Densușianu a redactat, precum am arătat în numărul de Sâmbătă al "Gazetei", un Cestiunariu istoric cu rugarea fierbinte către toți amicii adeverați ai istoriei noastre naționale să binevoiesc a-i trimite răspunsurile lor la cestiunariul de față.

Scim cu toții cât bine au adus națiunii române scrierile serioase istorice ale lui Șincai, Samuilă Clainu, Petru Maioru, Ilarianu etc. Acele scrieri ne-au adus acolo, unde suntem astăzi; de aceea este o cestiune națională să dăm toți din toate părțile mână de ajutor la o lucrare de o estensiune și însemnătate așa de mare, precum a întreprins-o d-lu Nic. Densușianu.

CRONICA POLITICA.

— 8 (20) Martie

În 19 Martie n. kossuthistii din Budapesta au serbat memoria zilei de 15 Martie 1848. Din incidentul acesta s'au cetit adunării, ce a fost convocată, 12 porunci nouă ale kossuthiștilor. Aceste sunt: 1) Deplină independență a Ungariei, armată națională independentă, cordon de vamă independent și bancă națională independentă; 2) Proportționarea purtării sarcinilor cu sistemul de contribuții progresivă, scăderea dărei după consum. 3) Libertatea conștiinței și religiei; 4) Deplină libertate de presă și ștergerea cenzurii și a liberului colportagiu. 5) Sufragiu universal și garantarea prin lege a drepturilor de reuniuni și întruniri. 6) Emanciparea muncitorilor. 7) Instrucția gratuită pe base naționale. 8) Reformarea camerei de sus pe base electorale; 9) Deplină autonomie a comitatelor și comunelor; 10) Reforma procedurii penale; curți cu jurați în afaceri penale, stabilirea judecării condiționate și maximumul cheltuielilor tribunalelor; 11) Recunoșterea prin lege a meritelor lui Rakoczy și Kossuth; 12) Înălțarea zilei de 15 Martie la sărbătoare națională.

În ședința dela 17 Martie n. a parlamentului austriac deputatul cehu tiner Vasaty a desvoltat situația politică esternă, poziția principelui bulgar și raporturile Bulgariei față de monarhia austro-ungară. Vorbind apoi de tripla alianță. Vasaty dize, că prin ajutorul ei Germania vră să susțină Alsația-Lotaringia, ér Austro-Ungaria, spriginită de Germania, să promoveze interesele sale în Balcani. Dér însă Germaniei i-ar succeda a se apropia de Rusia, atunci Rusia fără de a întreba pe Austro-Ungaria și spre paguba acesteia, și-ar valora pretențiile sale în Balcani. Convingerea oratorului însă este, că Austro-Ungaria are mai mari șanse la apropiere de Rusia, decât Germania;

fiindcă Rusia nici-o dată nu va uita atitudinea Germaniei la congresul din Berlin. După părerea lui Vasaty, Austro-Ungaria trebuie să caute alianța cu Rusia și din cauză că majoritatea popoarelor monarhiei nu simpatizează de loc cu tripla alianță, oi cu alianța duplă.

Comisiunea militară a parlamentului german respinse, în ședința din 17 Martie, proiectul militar al guvernului, cu toate voturile, afară de 6 voturi ale conservatorilor. Prin urmare a doua cetire a proiectului s'a terminat. Ședința viitoare va fi după Paști. Tot în comisiunea militară declară cauzelarul Caprivi, că proiectul militar nu trebuie privit din punct de vedere de partid, oi din punctul de vedere al patriei. Densul apără proiectul fiind pe deplin convins despre necesitatea acestuia. Diarului "Pester Lloyd" i-se telegrafilează din Berlin, că prin cererile politice de acolo se vorbește cu siguranță despre o dizolvare a parlamentului. Acesta va urma după Paști, respective după respingerea proiectului în plenum.

Din Belgrad primesc foile streine sciri, ca alegerile s'ar săvârșit, dér că partida guvernamentală este neapuse de slabă. După cum stau lucrurile, guvernul nu se rașim decât într'un singur vot. Folia s'ar scrie "Videlo" publicându lista deputaților aleși dize, că țera a ales 64 liberali, 59 radicali și 4 progresiști. E mare temere apoi că balotagiile vor reuși pe partea radicalilor. Garasanin în articolul său de Vineri dize, că pe lângă astfel de raporturi de partid nu se poate forma un cabinet capabil de-a governa și scupșina trebuie să sisteze activitatea. Criza ministerială deja a izbucnit. Semiofioasa "Male Novine" asigură, că deja trei dintre miniștri au eșit din cabinet.

Procesul preotului Suciu.

Turda, 18 Martie.

(Raport special al "Gaz. Trans.")

Onorată Redacțiune! Pentru întregirea depeșelor, prin cari s'au schițat fazele procesului politic pus la cale de agenții stăpânirii în contra președintelui clubului național din Câmpia (Cercul Ludoșului), a bravului preot din Căpușiu Vasiliu Suciu, vă comunic, că după ascultarea tuturor martorilor, la insistența apărătorului Dr. Francu, a ordonat cetirea unor fasiuni favorabile acuzatului. După aceste tribunalul, cu toate că apărătorul a desvoltat cu energie, că mărturisirile agravante s'au dovedit false și că în consecință este o pretenție a justiției și echității, ca cei 17 martori clasici ai apărării să fi admisi la jurământ, a pronunțat, în conformitate cu propunerea procurorului în contra admiterii la jurământ a acestor martori.

În asemenea condiții s'ar procesului, care era erit atât de lămurit și favorabil apărării, a devenit problematică. Acesta mai ales din motivul, că în cursul pertractării d'inainte de amei, cetindu se "declarațiunea" celor 87 fruntași din comună, prin care se timbrează în cei mai energici termeni acuzarea procurorului și însinuările denunțierilor George Ciobanu și Maxim Casone,

Cursul la bursa din Viena.		Despăgubirea dijmei de vin		Galbeni imp.		Mărci imp. germ.	
Din 17 Martie 1892.		Imprum. ung. cu premii.		Napoleonori		London (lire sterlinge)	
Renta ung. de aur 4%	115 65	Losuri pentru reg. Tisei și Seghed. 154 75		5.70		59.30	
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	—	Renta de hârtie austr.		9.64		121 15	
" " " " argint 4 1/2%	122.85	" " argint "					
oblig. " " " de ost. I. emis. 101.75		" " aur "					
" " " " " II " 120.10		Losuri din 1860					
" " " " " III " —		Acții de-ale Băncii austro-ung. . 148.50					
Bonuri rurale ungare	—	" " " ung. de credit. 987.75					
" " " " " croato-slav.	95.70	" " " aust. de credit. 408.—					
		Argint					

!! Rară ocaziune pentru dame!!

Dela cea mai mare și renumită firmă de Confecțiune

Ignacz Weinberger din Budapesta

Amă onore a anunța onor. publică, că vîndu în piața de aici, **tîrgul inului Nr. 28**, în

depozițul meu,

Jachete, Paletots, Don Juans, totu felul de **Dolmany, Cap și Mantale largi**, precum și **Costume gata**

Cu prețurile cele mai eține ale fabriciei.

Cu distinsă stimă:

Alexander Goldmann.

61,5 - 12.

„ASOCIAȚIUNEA RIUREANA“ institutū de creditū și păstrare în C.-Mănăsturu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului „RIURIANA“ se invită la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține la 11 Aprilie 1893 c. n. la 2 ore d. a. cu următorul

PROGRAM:

1. Alegerea directorului, contabilului, cassarului și a unui membru în direcțiune.

2. Pertractarea propunerilor insinuate în sensul statutelor.

3. Alegerea alorū 2 membrii pentru verificarea procesului verbalū.

Décă la terminulū de mai susū statoritū nu s'ar presenta la adunare membrii ceruți prin statute, totū prin acéstă convocare se publică **alta adunare gen. extraordinară pre 22 Aprilie 1893. c. n. la 3 ore după améđi**, cândū membrii presentī potū aduce hotăriri valide.

Capolnoc-Mănăstur, la 8 Martie 1893. c. n.

Direcțiunea.

74,1—1.

Învitare.

Pre basa conclusului subînsemnatei direcțiunii din 11 l. c. Nr. 423 se convocă prin acéstă

a VI-a Adunare generală ordinară,

a institutului de creditū și economii „BISTRIȚIANA“ și terminulū spre ținerea aceluia se defige pre 12 Aprilie a. c. la 9 ore dimineța.

Obiectele pertactărei suntū:

1. Raportulū direcțiunii și a comitetului de revisiune, apoi cu acesteia statorirea dividendei pe anulū 1892 și în genere împărțirea profitului curatū.

2. Alegerea membrilorū în direcțiune în loculū celorū iesiți, eventualū întărirea celorū substituiți provisorice prin direcțiune.

3. Alegerea unui membru nou în direcțiune.

4. Alegerea alorū doi membri în comitetulū de revisiune, eventualū întărirea celorū substituiți provisorice prin direcțiune.

5. Votarea unui ajutoriū Anastasiei Papițianu, veduva, după repausatulū casariū Popițianu și resp. pruncilorū aceleia.

6. Propunerea comitetului de revisiune pentru unū funcționarū nou.

7. Propunerī, ce s'ar face din partea acționarilorū.

Direcțiunea institutului de creditū și economii „Bistrițiana.“

Bistrița, în 11 Martie 1893.

Danił Lică,
dir. esec.

Incheierea conturilor cu 31 Decembre 1892.

Contulū Bilanțului.

ACTIVE.			PASIVE.		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numerariū	8.660	13	Capitalū socialū (400 acțiuni à 100 fl.)	40.000	
Cambii de bancă	377.759	26	Depunerī spre fructificare și anume:		
Împrumuturi pe ipotecă	49.618	79	a) de ale privațilorū	122.215 fl. 48 cr.	
Împrumuturi pe obligațiuni	35.174	24	b) de ale fondulū de rezervă	7904 fl. 48 cr.	
Împrumuturi pe efecte	150	—	c) de ale fond. specialū de rezervă	360 fl. 35 cr.	
Debitori	102	85	d) de ale fondului de pensiu-		
Mobiliari	428 fl. 61 cr.		ne alū funcționarilorū	398 fl. 40 cr.	130.878 71
după amortisare de 10%	42 " 86 "	385 75	Reescompte	287.373	50
			Interese transitoare	4.521	72
			Dividendă neridicată	72	—
			Creditori	534	65
			Profitū curatū	8.470	44
	471.851	02		471.851	02

Contulū de profite și perderi.

DEBIT Ū.			CREDIT Ū.		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese:			Interese după toffelulū de împrumute	37.562	13
pentru depunerī spre fuctificare	5.479 fl. 71 cr.		Interese de întârđiere	180	42
" reescompte	17.419 fl 62 cr.	22.899 33	Provisiuni	1396	83
Spese:					
salare, chiriă, de postă etc.		6.278 05			
Contribuține: directă	900 fl. 73 cr.				
10% după interese la depunerī	547 fl. 97 cr.	1.448 70			
Amortisare din mobiliariū		42 86			
Profitū curatū		8.470 44			
		39.139 38		39.139	38

Bistrița, în 31 Decembre 1892.

Alexandru Szilași,
președinte.

Danił Lică,
directorū esecutivū.

Stefanū Poruțiu,
cassarū substit.

Nicolae Romanū,
contabilū.

Comitetulū de supraveghiare:

Bistrița, în 8 Martie 1893.

Anchidim Candale.

Pamfilū Grapini.

Iosifū Lissai.